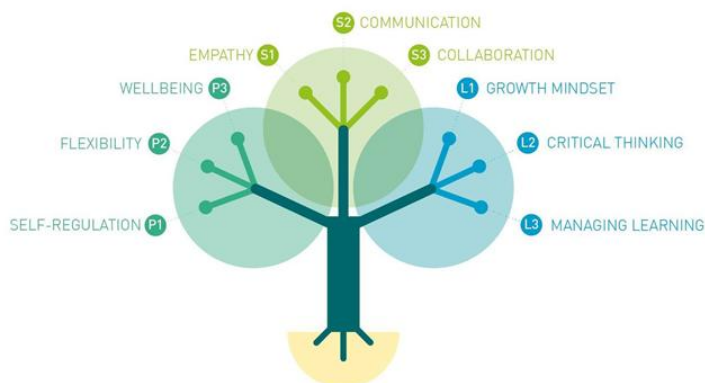

Планови за лекции

Создадено од 6 училишта во рамките на проектот ЕРАЗМУС+ „Позитивна дисциплина во европските училишта“

Повеќе информации: <https://positivediscipline.eu/>

Erasmus+

Co-funded by
the European Union

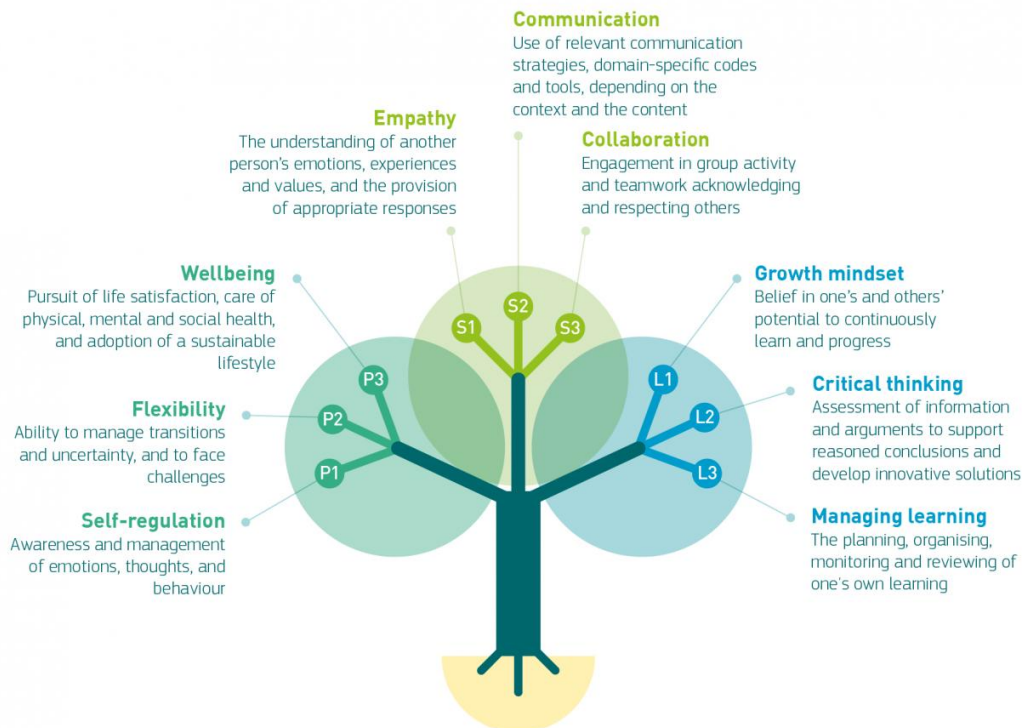
Финансирано од Европската Унија. Сепак, изразените ставови и мислења се само ставови на авторите и не ги одразуваат нужно ставовите на Европската Унија или на Јавната фондација Темпус. Ниту Европската Унија ниту органот што ги доделува не можат да бидат одговорни за нив.

СОДРЖИНА

ЛЕКЦИЈА БР.1 РАБОТИ ВО УЧИЛНИЦА	5
ЛЕКЦИЈА БР.2 Што се рутина?	7
ЛЕКЦИЈА БР.3 Креирање/или ревидирање на рутините во училницата	9
ЛЕКЦИЈА БР.4 Заеднички договори во училницата I.	11
ЛЕКЦИЈА БР.5 Заеднички договори во училницата II.	13
ЛЕКЦИЈА БР.6 Формирање круг	15
ЛЕКЦИЈА БР.7 Ти благодарам	17
ЛЕКЦИЈА БР.8 Учење од грешките	19
ЛЕКЦИЈА БР.9 Погодете ја емоцијата	21
ЛЕКЦИЈА БР.10 Правење пауза	22
ЛЕКЦИЈА БР.11 Планирање - Флуидна мисла	23
ЛЕКЦИЈА БР.12 Дали слушам добро?	25
ЛЕКЦИЈА БР.13 Станување подобар слушател	27
ЛЕКЦИЈА БР.14 Работење заедно со почит	28
ЛЕКЦИЈА БР.15 Градење почит во групи	30
ЛЕКЦИЈА БР.16 Нашите потреби, нашето почитување	31
ЛЕКЦИЈА БР.17 Вселенската станица	34
ЛЕКЦИЈА БР.18 Работење заедно – Моќта на соработката	35
ЛЕКЦИЈА БР.19 Градење соработка	38
ЛЕКЦИЈА БР.20 Упс!	39
ЛЕКЦИЈА БР.21 Можности за учење	40
ЛЕКЦИЈА БР.22 Прифаќање на грешките	41
ЛЕКЦИЈА БР.23 ПОТТИКНУВАЊЕ НАСПРОТИ ПОФАЛБА	43
ЛЕКЦИЈА БР.24 Патишта до успех – Охрабрување еден на друг	45
ЛЕКЦИЈА БР.25 Инспирација	47
ЛЕКЦИЈА БР.26 Почитување на разликите	49
ЛЕКЦИЈА БР.27 Почитување на разликите	51
ЛЕКЦИЈА БР.28 Љубопитност	52
ЛЕКЦИЈА БР.29 Фокусирање на решенија	54
ЛЕКЦИЈА БР.30 Потврдна пристрасност и критичко размислување	55

ВОВЕД

Извор:

Сала, А., Пуние, Ј., Гарков, В. и Кабрера Гиралдес, М., LifeComp: Европска рамка за лична, социјална и компетенција за учење да се учи, EUR 30246 EN, Канцеларија за публикации на Европската Унија, Луксембург, 2020, ISBN 978-92-76-19418-7, doi:10.2760/302967, JRC120911.

LifeComp – Европска рамка за лична, социјална и компетенција за учење да се учи

„Лична, социјална и учење да се учи“ беше поставена како клучна компетенција во 2018 година со Препораката на Советот за клучни компетенции за доживотно учење. Рамката LifeComp ја разгледува „Лична, социјална и учење да се учи“ како збир на компетенции применливи во сите сфери на животот, кои можат да се стекнат преку формално, неформално и информално образование, и можат да им помогнат на граѓаните да напредуваат во 21 век.

Овие компетенции се воспоставени по темелно истражување на литературата и неколку консултации со експерти и засегнати страни. LifeComp има девет компетенции, секоја со по три дескриптори. Рамката е концептуална и ненормативна. LifeComp може да се користи како основа за развивање наставни програми и образовни активности кои го поттикнуваат личниот и социјалниот развој, како и учењето да се учи.

Описот на компетенциите може да помогне во истражување на нејзината имплементација и да се разгледува како зачеток на континуирана дискусија со наставници и креатори на образовни политики.

ЛЕКЦИЈА БР.1 | РАБОТИ ВО УЧИЛНИЦА

Цели на учење: Секој ученик ја знае својата работа и зошто е важна

Кои компетенции се развиваат: P1, S3, L3

Материјали: Вреќичка за грав, тетратка или хартија за секој ученик, пенкало, флипчарт или табла, маркери.

Извор:¹

Работата во училница е одличен начин да се изгради чувство на заедница во училницата.

„Секој што е во училницата се грижи за училницата.“ - Кетрин Р.

„Навистина е важно учениците да имаат „работа“ секој ден. Целта на работата во училница кај нашите ученици е да се всади чувство на одговорност за нивната средина за учење.“ - Кристин Г.

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: „Слушајте се меѓусебно“ - Круг на заедницата

Материјали: Вреќичка за грав

Инструкции:

- Застанете во круг, држејќи се за раце со дланките свртени нагоре: десната рака на секој од нас е горе, дланката на другиот е подолу
- Вреќичката со грав се предава на таков начин што оној што ја предава ја префрла од својата десна дланка во левата дланка, додека гласно го изговара своето име.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

30'

Активност 1: Научете ја рутината Размислувај/Пишувај/Спарувај/Споделувај (РПСС)

Материјали: лепливи ливчиња, пенкала, флипчарт или бела табла, маркери

Инструкции:

- ★ Поставено е прашање
- ★ Размислете самостојно и запишете го вашиот одговор
- ★ Свртете се кон вашиот сосед - Пар: Што напишавте? Споделете со вашиот пар
- ★ Подреди ја твојата листа по азбучен ред

Прашања: Кои работни места во училницата можете да ги замислите како корисни?

Наведете што е можно повеќе - **секоја работа на различна леплива хартија**

Активност 2: Дискусија со целиот клас

- ★ Подредете ги задачите на табелата по азбучен ред
- ★ Погрижете се да има барем толку задачи колку што има ученици во часот
- ★ Доделете одговорност на секој ученик
- ★ Внимание: Колку често и како треба да се ротираат задачите? (Ова може да се појави подоцна при оценување на работењето на задачите во училницата.)

¹ <https://www.weareteachers.com/classroom-jobs>

РЕФЛЕКСИЈА**10'****Материјали:** Вреќичка со грав**Инструкции:**

- Што научивте од овие активности?
- Круг со вреќичката; секој кажува што извлекол од овој час: може да биде една реченица или само еден збор.

ДНЕВНИК**Материјали:** Дневник или тетратка.

Инструкции: Побарајте од учениците да напишат неколку реченици за тоа што научиле денес. Ги охрабруваме да нацртаат нешто што се поврзува со темата.

Предлог:

- Можете да ја напишете/нацртате вашата работа: „Што и зошто“ дали е важно?
- Можете да напишете за едно нешто што ви се допаднало или не ви се допаднало за време на овој час. „Што и зошто“

ЛЕКЦИЈА БР.2 | ШТО СЕ РУТИНИ?

Цели на учење: Учениците знаат што се рутина и зошто се важни

Кои компетенции се развиваат: S2, L2, L3

Материјали: Вреќичка за грав, тетратка или хартија за секој ученик, пенкало, флипчарт или табла, маркери.

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

10'

Име на активност: „Слушајте ги гласовите на другите“ - Круг на заедницата

Материјали: Вреќичка за грав; прашања за кругот на заедницата во плик/кутија

Инструкции:

Станете во круг, ученик вади прашање од плик/кутија. Прочитајте го наглас.

- Вреќичката со грав се предава наоколу и сите се охрабруваат да одговорат накратко.

Совети за започнување

Објаснете за што служат Круговите, зошто ги правите и кои се целите на секој Круг.

Развијте и поучете ги учениците за очекуваните однесувања и норми (правила) во Круговите.

Потсетувајте ги на очекувањата/групните норми за однесување секој пат.

Користете предмет за зборување (вреќичка со грав...) за да го олесните Кругот.

Одговарајте на прашањата од Кругот заедно со учениците.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

25'

Активност 1: Што значи рутина?

Материјали: хартија за секој ученик, пенкало

Процес 1: Размисли/Пишувај/Спери/Сподели

- ★ Се поставува прашањето: Кои се вашите рутина во секојдневниот живот? Наведете 2-3 рутина! Како ни помага секоја рутина?
- ★ Размислете самостојно и запишете го вашиот одговор – во ред е да претпоставите.
- ★ Свртете се кон вашиот соученик: Што напишавте? Споделете со вашиот пар.

Предлог: Во супермаркетот... Земаме кошничка кога влегуваме

Процес 2: Дискусија со целиот клас

Материјали: флипчарт или бела табла, маркери

- Слушнете неколку одговори. Ако нема многу луѓе, можете да побарате од по едно лице од секој пар да зборува, сумирајќи што тој или таа кажал и што рекол неговиот или нејзиниот партнер.

Запишете ги одговорите на бела табла

- Резиме:** (Учениците може да го напишат во својата тетратка.)

ШТО е рутина?

– РЕДОВНО (повторено)

- ЧЕКОР ПО ЧЕКОР (може да се подели во чекори)

ЗОШТО ги правиме?

УПРАВУВАЊЕ СО ВРЕМЕ, ПРЕДВИДЛИВОСТ, БЕЗБЕДНОСТ...

Рутините се важни, бидејќи

- го намалува потрошеното време за учење (помага да се ослободи работната меморија на учениците за да се фокусираат на учењето;
- создава безбедна и предвидлива средина за учење што гради доверба.

РЕФЛЕКСИЈА

10'

Име на активност: Проверете го кругот

Материјали: Вреќичка за грав

Инструкции: Вреќичка со грав: во круг секој кажува своја „омилена рутина“

ДНЕВНИК

Материјали: Дневник или тетратка.

Инструкции:

Побарајте од учениците да напишат неколку реченици за тоа што научиле денес. Доколку сакаат, можат да нацртаат и нешто што ќе го надополни нивниот текст.

Насоки: Можете да користите една специфична рутина и да напишете/нацртате „Што и зошто“

Можете да напишете за една од активностите што ви се допаднале или не ви се допаднале за време на овој час. „Што и зошто“

ЛЕКЦИЈА БР.3 | КРЕИРАЊЕ/ИЛИ РЕВИДИРАЊЕ НА РУТИНИТЕ ВО УЧИЛНИЦАТА

Цели на учење: Секој ученик ги знае училишните рутини - има некои што се за целото училиште и повеќе што се за целиот клас.

Кои компетенции се развиваат: P1, P2, P3, S3

Материјали: Вреќичка за грав; плик/кутија со прашања во круг

Извор: ²

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

10'

Име на активност: Слушнете ги гласовите едни на други - Круг на заедницата

Материјали: Вреќичка за грав

Инструкции:

Застанете во круг, еден ученик зема прашање од плик/кутија. Прочитајте го на глас.³

Вреќичката со грав се предава од рака во рака, и секому му се поттикнува да каже нешто.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

30'

Име на активност: Креирање/или прилагодување на рутините во училницата

а) Размисли/Пишувај/Спери/Сподели ⁴

Прашања:

Какви рутини во училницата имаме?

Зошто е важно? (За што служи рутинското решение?)

Направете список со 2 колони: што/зошто

Учениците прават заеднички список на табла. Доколку е потребно, наставникот додава на него.

б) Дискусија со целиот клас

Со која рутина не сте запознаени или не ја изведувате добро?

Тие избираат 1-3 рутини за кои ќе разговараат понатаму.

(ОПЦИОНАЛНО: Секој ученик добива 3 налепници со кружни точки (етикети за кодирање) или користете маркер. Упатство: Штиклирајте која рутина сакате да ја дискутирате денес... Избројте ги гласовите

Дискутирање за секоја рутина....

- **Име на рутина 1:**

Наставникот прашува или кажува:

1. (ЗОШТО) Зошто е важно ИЛИ За што е рутинското решение?

² Процедури и рутини во училницата

³ Предлози од кругот на заедницата (за ученици)

⁴ Размисли, спарувај, споделувај | Проект Нула

2. (ШТО да се ПРАВИ)

Како изгледа тоа? ИЛИ Како точно ја правиме оваа рутина?

Наставникот го споделува својот план за решението, **својот рутински начин на решавање на проблемот.**

Разбивање на рутината на мал број дискретни чекори...

3. Половина клас - **Играјте улоги!** Другата половина од класот се набљудувачи.

4. **Дискутирајте:** Набљудувачите се прашуваат: Што забележавте? Што може да се направи поинаку за да функционира уште подобро?

5. Како **не** изгледа? Кога и како рутината не функционира?

Играјте улоги! - самиот наставник или другата половина од класот – ученици кои претходно играа улоги – сега тие се набљудувачи.

6. **Дискутирајте:** Набљудувачите се прашуваат: Што забележавте? Што може да се направи поинаку за да функционира?

ДНЕВНИК

5'

Материјали: Дневник или тетратка.

Инструкции: Побарајте од учениците да напишат неколку реченици за тоа што научиле денес. Доколку сакаат, можат да нацртаат и нешто што ќе го надополни нивниот текст.

Насоки: Можете да користите една специфична рутина и да напишете/цртате „Што и зошто“

Можете да напишете за една од активностите што ви се допаднале или не ви се допаднале за време на овој час. „Што и зошто“

ЛЕКЦИЈА БР.4 | Заеднички договори во училницата I.

Цели на учење: Учениците знаат што значат заедничките договори и зошто се важни.

Учениците знаат која е разликата помеѓу „правила“ и „заеднички договори“

Кои компетенции се развиваат: P2, S1, S2, L2, L3

Материјали: бела табла; табела со чувства (постер со зборови за чувства) – Прилог_бр. 4_ Постер со список на чувства

Извор: Адаптирано од ⁵

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: Круг на заедницата - чувствувам - а ти?

Материјали: Табела со чувства (постер со зборови за чувства) – на пр. Прилог_бр. 4

Инструкции:

Ве молам изберете збор за чувство од табелата или од вашето срце.

(А): Јас сега чувствувам а ти, Б? (Подадете ја вреќичката со грав.)

А чувствува и јас чувствувам....., а ти, Ц?...

По кругот: Дали имате коментари или прашања еден од друг? (Не повеќе од 3 одеднаш)

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

25'

Целта на Заедничките договори во училницата

Дискутирајте ја целта на заедничките договори во училницата, користејќи го методот Мисли, Пар, Сподели (Размислувај, Спарувај, Сподели - РСС), а потоа водете дискусија со целата класа. (Откако паровите ќе дискутираат по прашањето, привлечете го вниманието, повторете го прашањето и кратко споделете ги одговорите со целата класа.)

Прашање 1:

Еден од најважните делови од тоа да бидеш ученик во оваа училница е да се грижиме едни за други, така што сите ќе можат да учат. Тоа значи да создадеме училиште кое се чувствува безбедно. Што значи да имаш училиште кое се чувствува „безбедно“?

Прашање 2:

Кои се начини на кои можеш да се чувствуваш безбедно или небезбедно, како физички (во твоето тело), така и емотивно (во твоите чувства)?

Прашање 3:

Зошто е важно да создадеме училишна средина во која секој се чувствува безбеден и подготвен за учење?

Пишувајте ги одговорите на бела табла

⁵ План на лекцијата: Создавање договори и цели во класот и

<https://www.umass.edu/ctl/sites/default/files/Handout-Developing%20Class%20Participation%20Agreements.pdf>

2. Посакувано однесување 10 минути

Во парови и како класа, дискутирајте како ученците сакаат да бидат третирали од другите и, согласно тоа, како тие би сакале да третираат други годинава.

Прашање: **Како сакате вашите соученици да ве третираат** годинава за да се чувствувате безбедно?

РЕФЛЕКСИЈА

5'

Која е разликата помеѓу „правила“ и „заеднички договори“?

Дискусија со целата класа.

ДНЕВНИК

5'

Можете да напишете за една од активностите што ви се допаднале или не ви се допаднале за време на овој час. „Што и зошто“

ЛЕКЦИЈА БР.5 | Заеднички договори во училницата II.

Цели на учење: Учениците учат како да создаваат заеднички договори за нивната класа.

Кои компетенции се развиваат: P2, S1, S2, L2, L3

Материјали: Дијаграм за чувства (плакат со зборови за чувства) – Прилог бр. 4, Плакат со листа на чувства

Извор⁶

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: „Круг на проверка - Јас се чувствувам --- а ти?“

Материјали: Прилог бр. 4, Плакат со листа на чувства; хартија, пенкало за учениците, бели табла со маркери, листови за флипчарт

Инструкции:

Ве молам избори збор за чувство од дијаграмот или од твоето срце.

(Предавај ја Вреќичката со грав). (А): Јас сега се чувствувам а ти, Б? А се чувствува и јас се чувствувам, а ти, Ц?

Имате ли некои коментари или прашања едни кон други? (Не повеќе од 3 одеднаш)

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

30'

Име на активност: Создавање на заеднички договори

а) Собери идеи за заеднички договори во училницата

Прашање: Сите сакаме да бидеме третирани добро, и за тоа да се случи, сите треба да се согласиме да ги третираме другите добро.

Кои се некои начини на кои можеме да се согласиме да ги третираме другите добро во нашата класа?

Подели ги учениците во групи од по 3-4.

Побарај од секоја група да направи кратка листа со начини на интеракција и комуникација кои се пожелни во оваа училница. Дај им околу 5-10 минути за да ги направат листите: 2 листи: Како се однесуваме? Што зборуваме?

Собери ги сите заедно и повикај ги групите да ги споделат своите листи.

Забележи ги идеите на учениците за тоа како ќе се однесуваат кон другите оваа година, користејќи ги нивните сопствени зборови.

Прецизирај што значат конкретни однесувања и дај конкретни примери. Подели ги учениците во групи од по 3-4.

⁶ Воспоставување договори во заедницата и норми во училницата | Центар за иновации во наставата

- Побарај од секоја група да направи кратка листа со начини на интеракција и комуникација кои се пожелни во оваа училница. Дај им околу 5-10 минути да ги направат листите: 2 листи: Како се однесуваме? Што зборуваме?
- Собери ги сите заедно и повикај ги групите да ги споделат своите листи.
- Забележи ги идеите на учениците за тоа како ќе се однесуваат кон другите оваа година, користејќи ги нивните сопствени зборови.
- Прецизирај што значат конкретни однесувања и дај конкретни примери.

Некои основни правила со кои може да се започне се:

- дозволи секој да зборува;
- слушај внимателно; - активно слушање
- нема прекинување или водење паралелна конверзација додека некој зборува;
- користи „Јас“ изјава за да ги изразиш своите гледишта;
- надгради ги коментарите на другите, без разлика дали се согласуваш или не;
- критикувај ги идеите, а не поединците.

б) Постигнување консензус:

- Комбинирајте слични ставки за да создадете листа во секоја категорија која класата може да ја прифати и намалете го нивниот брза мозочна непослушност на **3 до 6 изјави** кои го опфаќаат тоа што учениците го идентификувале.

По часот, направете голем плакат со заедничките договори на училницата, оставајќи простор за учениците да ги потпишат. Поканете ги учениците да го создадат/декорираат плакатот.

РЕФЛЕКСИЈА

5'

Која е разликата помеѓу „**рутини**“ и „**договори**“? Дискусија со целата класа.

ДНЕВНИК

5'

Материјали: Дневник или тетратка.

Инструкции: Побарајте од учениците да напишат неколку реченици за тоа што научиле денес. Тие се слободни и да нацртаат нешто што ќе го илустрира она што го напишале.

Предлог:

- Можете да изберете еден конкретен договор и да напишете/нацртате „Што и зошто“.
- Или можете да напишете за една од активностите што ви се допаднале или не ви се допаднале за време на овој час. „Што и зошто“.

ЛЕКЦИЈА БР.6 | ФОРМИРАЊЕ КРУГ

Цели на учење: Создавање на добра клима

Кои компетенции се развиваат: P1, P2, S1, S2, S3

Материјали: светличка топка; стапче за зборување

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: „Признај ги другите“

*Формирајте круг (станете)

*Погледнете се едни со други и фрлете лесна топка, кажувајќи го првото име на лице кон кое се фрла топката.

Само-евалуација:

*Оцени ја оваа активност од 1 до 10 (со двете раце)

*„Зошто мислиш дека ја правиме оваа активност?“

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

Формирање круг

1. Зошто да се поставиме во круг?

Кругот е начин на еднаквост, без место за „лидер“ или „последен“. Тој ги прави сите да се чувствуваат видливи и важни. Кругот го олеснува комуницирањето затоа што сите се гледаат едни со други, што помага подобро да ги слушаме и разбираме емоциите и зборовите на другите.

Во пракса:

- Сите учесници удобно седат во круг.
- Се внимава никој да не остане изолиран или поставен позади друг.
- Ова го олеснува гледањето и вклучувањето на сите.

2. Чекан за зборување: алатка за подобро слушање

За да се обезбеди дека секој глас е слушнат без прекин, се користи предмет наречен чекан за зборување. Лицето кое го држи може да зборува, додека другите мора да слушаат без да прекинуваат. Кога лицето ќе заврши, го предава чеканот на некој друг.

Зошто е ова важно?

- За да се избегнат прекини и расправи.
- Да се овозможи сите мирно да се изразат.
- Да се развие активно слушање и почит кон другите.

3. Ротирачко лидерство: споделување на одговорноста

Секој пат кога се собираме, избираме друг лидер. Фасилитаторот е тој што ги осигурува почитувањето на правилата: поставување во круг, предавање на чеканот за зборување, време за говорење и слично.

Практика

Како практика, наставникот може да предложи прашања кои ги интересираат учениците, но не се премногу сложени за одговор. Подоцна, самите ученици можат да предложат прашања или да создадат „плик/кутија за прашања“.

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Како се чувствувате откако ги слушнавте другите и се изразивте?

Кој е целиот смисол на кругот?

Поставувањето во круг, користењето на чеканот за зборување и менувањето на фасилитаторите се сите начини за подобро заедничко живеење. Овие практики помагаат во развивање на почит, слушачки вештини, доверба и добрина во групата.

ДНЕВНИК

Насликајте палец горе/палец доле/палец доле (или стрелки) за да означите што мислеа за активноста од денот.

ЛЕКЦИЈА БР.7 | ТИ БЛАГОДАРАМ

Цели на учење: Научете ги учениците како да даваат комплименти и признанија.

Кои компетенции се развиваат: P3, S1, S2, S3

Извор: ^{7, 8}

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

10'

Име на активност: Ти благодарам за...

Инструкции:

- Учениците седат во круг. Наставникот ги замолува секој ученик да размисли за една конкретна работа за која е благодарен од некого во класот и да му се заблагодари, зборувајќи директно кон таа личност.
- Наставникот ја започнува рунда, на пример, со зборовите: „Џон, ти благодарам што ми ја отвори вратата од училиницата денес.“ и го предава топчето/маскотата десно или лево, за секој да може да зборува по ред, така што никој нема да биде изоставен.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

25'

Име на активност: Две вистини и една лага

Материјали: мал нотес, пенкало

Инструкции:

- Наставникот ги замолува учениците да размислат и да запишат три информации за себе, од кои две се вистинити, а една е лажна (две вистини и една лага), на пример: Имам една сестра. Ми се допаѓа малинков сладолед. Никогаш не сум летел со авион.
- Во училиницата одредуваме три места означени со броеви 1, 2 и 3. Учениците стојат во една група, а лицето што ќе презентира информации за себе стои спроти нив и реди реченици за себе една по една. Соучениците внимателно ги слушаат речениците и стојат покрај местото означено со бројот на реченицата која ја сметаат за лага за лицето што ја чита. Потоа авторот на речениците објаснува кои реченици биле вистинити, а која била лага.
- Задачата се прави додека сите учесници не ги прочитаат речениците за себе.
- Активноста трае околу 20-25 минути, во зависност од бројот на ученици во класот.- Наставникот ги замолува учениците да размислат и да запишат три информации за себе, од кои две се вистина, а една е лажна (две вистини и една лага), на пример: Имам една сестра. Ми се допаѓа малинков сладолед. Никогаш не сум патувал со авион.
- Во училиницата се одредуваат три места означени со броеви 1, 2 и 3. Учениците стојат во една група, а лицето што ќе презентира информации за себе стои спроти нив и ги чита речениците една по една. Соучениците внимателно ги слушаат речениците и стојат до местото означено со бројот на реченицата која ја сметаат за лага за лицето што чита. Потоа авторот објаснува кои реченици биле вистина, а која е лага.
- Задачата се повторува додека сите учесници не ги прочитаат своите реченици.
- Активноста трае околу 20-25 минути, зависно од бројот на ученици во класот.

⁷ Научете ги учениците да даваат комплименти за подобри пријателства и самоверба

⁸ Значини да ја претворите благодарноста во навика во вашата училиница

РЕФЛЕКСИЈА**15'****Материјали:** Нема**Инструкции:**

- Учениците седат во круг и ги споделуваат своите размислувања за претходната задача. Секоја личност ги споделува своите забелешки за која информација најмногу ја изненадила кај своите соученици.
- Секој ученик избира една информација која ја слушнал и ѝ се обраќа на другата личност со зборовите: „Го ценам тоа што...“

Заклучок:

- Наставникот ја сумира наставата и објаснува дека не сите информации кои ни пристигнуваат се вистинити. Вежбата покажа дека иако мислиме дека добро се познаваме, многу лесно можеме да бидеме заведени. Треба да цениме дека луѓето околу нас се искрени и да се обидуваме секогаш да им благодариме за тоа. Секое ценетење на искреноста е израз на нашата доверба и ни помага да се чувствуваме подобро во нивно друштво.

ДНЕВНИК (ОПЦИОНАЛНО)**5'****Име на активност:** Планирај ја својата иднина.**Материјали:** Нема**Инструкции:**

Наставникот ги замолува учениците да запишат во своите тетратки една работа што во моментот не е вистина за нив, но што би сакале да биде вистина во иднина.

ЛЕКЦИЈА БР.8 | УЧИМЕ ОД ГРЕШКИТЕ

Цели на учење: Работилницата „Учиме од грешките“ развива растечки начин на размислување и се фокусира на учење од грешките, рефлектирање на искуствата и обидување повторно со подобрени стратегии. **Кои компетенции се развиваат:** P1, P2, P3, L1

Материјали:

- Учебници / Тетратки
- Работен лист за наставникот: Карате борец Ана, Додаток бр. 8
- Работен лист за учениците: Три продолжетоци на приказната за карате борецот Ана, Додаток бр. 8

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ 1

10'

- Побарајте од децата да земат учебник, да го балансираат на глава и да прошетаат по училницата што побрзо можат без да го допираат со рацете, обидувајќи се да не падне.
- Нека бројат колку пати учебникот ќе падне и колку чекори успеале да направат пред да падне.
- По неколку минути, направете пауза и дискутирајте за нивните искуства.

Дискусија:

- Колку пати ти падна учебникот?
- Дали некој успеа да направи повеќе од 10 чекори без да го испушти?
- Како се чувствуваше за време на активността?
- Што научи што ти помага да го задржиш учебникот на главата?
- Би сакал/а ли да пробаш повторно?

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ 2

5'

Повторете ја активността, овој пат охрабрувајте ги учениците да го користат она што го научија од првиот круг.

По неколку минути, направете пауза и повторно дискутирајте.

Дискусија:

1. Кое беше различно вторпат?
2. Зошто е корисно да се обидете повторно?
3. Како се чувствувате сега?

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

Учениците седат во круг, а наставникот им ја чита приказната од работниот лист за „Карате борец Ана“ Додаток бр. 8.

- По читањето на приказната, кажете им на децата дека приказната завршува и дека ќе им понудите три различни продолжетоци на приказната.
- Разделете ги децата во три групи и секоја група добива работен лист со продолжение на приказната, Додаток бр. 8.

- Откако ќе ги прочитаат, побарајте од нив да дискутираат за продолженијата и да го изберат оној што мислат дека е најдобар за Ана. Потоа треба да изберат по еден претставник од секоја група кој ќе го презентира изборот пред класот и ќе објасни зошто групата го смета тоа за најдобро.

ЗАВРШНА АКТИВНОСТ

5'

- Сите ученици стојат во круг. Едно дете започнува со трепкање на окото кон лицето од неговата лева страна и дување кон лицето од неговата десна страна.
- Детето од левата страна брзо го пренесува трепкањето на окото кон својата лева страна, а детето од десната страна го пренесува дувањето кон својата десна страна, продолжувајќи додека двете акции не се вратат кај детето што започна.
- Наставникот го мерат времето на рундата, а потоа ја повторува играта еднаш или двапати за да види дали класот може да ја подобри брзината.

Рефлексја

- Што правевме денес?
- Како се чувствувавте?
- Што научивме?
- Како можеме да го примениме она што го научивме во секојдневниот живот?

Заклучок

Секој понекогаш греша. Кога некој греша, разговорот со другите, размислувањето како да се исправи грешката, барањето помош или обидот повторно може да помогнат.

ДНЕВНИК

Материјали: Дневник или тетратка.

Инструкции: Побарајте од учениците да напишат неколку реченици за тоа што научиле денес.

Предлог:

- „Едно нешто што денес го научив правејќи грешки е...“
- „Кога ќе се обидам повторно откако ќе направам грешка, чувствувам...“

ЛЕКЦИЈА БР.9 | ПОГОДЕТЕ ЈА ЕМОЦИЈАТА

Цели на учење: Учениците ќе можат да ги идентификуваат и именуваат основните емоции;
Учениците ќе развијат емпатија преку разбирање како се чувствуваат другите;
Учениците ќе вежбаат вештини за невербална комуникација.

Кои компетенции се развиваат: P1, S1, S2, S3

Материјали: пенкала, листови, боички, картички со емоција напишана на секоја од нив (Нацртај ме), хартија со различни дејства напишани на нив (Имитирај ме)

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: Нацртај ме

Инструкции:

Класот е поделен во неколку групи од по 4-5 деца. Првата игра е за препознавање на емоцијата - секоја група вади картичка на која е напишана емоција. Потоа следува дискусија и разбирање во рамките на групата за тоа како да се нацрта емоцијата. Цртежот е заеднички за групата. Потоа секоја група го прикажува својот цртеж, а другите коментираат што е нацртано и постепено доаѓаат до тоа какво чувство изразува цртежот (со помош и водство од наставникот).

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

Име на активност: Имитирајте ме

Материјали: ливчиња хартија со напишани различни дејства на нив

Инструкции:

Следната игра е со ливчиња хартија на кои се напишани различни дејства, на пример „Насмевни се како мачка на сонце“. Децата повторно се поделени во тимови. Тие земаат парче хартија, дискутираат како и кој ќе го одигра дејството. Ја презентираат ситуацијата, а другите тимови ја погодуваат емоцијата.

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Материјали: Нема

Инструкции: Учениците седат во круг.

- Учениците го сумираат она што го научиле од денешниот час.
- Изразуваат лични емоции и дискутираат за тоа како се чувствуваат, за време на активноста.

ДНЕВНИК

Материјали: Дневник или тетратка.

Инструкции: Нацртајте емотикон што се однесува на вашата емоција на крајот од оваа лекција.

ЛЕКЦИЈА БР.10 | ПРАВЕЊЕ ПАУЗА

Цели на учење: Саморегулација, управување со емоции и однесување

Кои компетенции се развиваат: P1, P3, S1, S2

Материјали: Хартија за цртање, маркери.

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

10'

Име на активност: " Смирени катчиња "

Инструкции:

Побарајте од учениците да опишат како би изгледало нивното идеално катче за смирување - место каде што можат да одат да се одморат кога се чувствуваат преоптоварени.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

15'

Име на активност: "Дизајнирање на Смирено катче "

Материјали: Хартија за цртање, маркери

Инструкции:

Дискутирајте го концептот на „ Простор за смирување “ каде што учениците можат да одат да се смират и да ја вратат контролата врз своите емоции. Учениците нека дизајнираат „Простор за смирување“ на хартија, вклучувајќи предмети што им помагаат да се чувствуваат смирени.

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Име на активност: „Мојта на паузата“

Материјали: Нема

Инструкции: Рефлектирај во круг:

- Зошто е важно да се одмориме кога се чувствуваме вознемирени?
- Како може да ни помогне во училиште и дома?

ДНЕВНИК

5'

Име на активност: " Мојот план за смирување "

Материјали: Дневник или тетратка.

Инструкции:

- Учениците пишуваат за: Кој е нивниот начин да ја вратат стабилноста кога доживуваат силни емоции?

ЛЕКЦИЈА БР.11 | Планирање - Флуидна мисла⁹

Цели на учење: Учениците ќе развијат вештини како критичко размислување, решавање проблеми и прилагодливост.

Кои компетенции се развиваат: P2, S2, S3, L1, L2

Материјали: бела табла; топка (маската, вреќичка за грав...); парче пластелин/глина за моделирање за секој ученик, превези за очи за половина од групата

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

10'

Име на активност: Секој што...

Инструкции:

Сите стојат во круг. Наставникот дава инструкции:

- Секој што има сини очи оди во средината на кругот.
- Секој што носи нешто зелено плеска три пати.
- Секој што има сестра или брат скока.
- Секој што има глава седи на стол.
- Секој што има куче се врти двапати.
- Секој што дојде на училиште денес фаќа нечија рака.
- Секој што може да вози велосипед стои на стол.
- Секој што сака чоколаден сладолед извикува ДА.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

Име на активност: Експедиција

Материјали: бела табла; топка (маската, вреќичка за грав...)

Инструкции:

- Наставникот ги информира учениците дека одиме на експедиција. Задачата на учениците е да смислат едно нешто што сакаат да го понесат на патувањето и што ќе му биде корисно на целиот клас.
- Името на ова нешто **треба да започнува со буквата од името на учениците** (на пр.: Симе може да зема сендвичи).
- Нештото избрано од ученикот може да биде **необично**. Колку е идејата пооригинална, толку подобро, бидејќи предлозите не можат да се повторат и треба накратко да се објасни како она што го избрал ученикот ќе биде корисно за целата група за време на експедицијата.
- Играта ја започнува лицето кое ја држи топката или маскотата. Ако нема никој што сака да ја започне играта, наставникот ја започнува. (на пр. Име кое почнува со **С**: Ќе земам безопасна игла на патувањето, бидејќи ако нечији панталони се скинат, можете да ги закопчате или да користите безопасна игла за да отстраните парче од некој.) Потоа лицето што седи лево го зема зборот.
- Откако ќе заврши играта, наставникот нагласува дека учениците ја искусиле таканаречената **флуидност на размислување** - кога им било поставено едно прашање, што ќе понесете со себе на патувањето, тие пронашле многу идеи и решенија. Некои од идеите биле необични, но секоја била оправдана бидејќи сите работи би можеле да бидат корисни за време на експедицијата.

⁹ [Флуидна мисла: Уметноста на истражување без очекување](#)

- Оваа вежба покажува дека нема „глупави“ идеи, важно е храброста, планирањето, поставувањето цели и нивното постигнување.

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Име на активност: Снешко

Материјали: парче пластелин/глина за моделирање за секој ученик, превези за очи за половина од групата

Инструкции:

- Ги делиме учениците во тимови од по двајца. На едно лице во тимот му ги покриваме очите и им даваме парче пластелин. Поставуваме временско ограничување за завршување на задачата, на пр. 2 минути за секој ученик. На пример, задачата на лицето кое е со превез на очите е да направи снешко од пластелин. Лицето кое нема превез на очите може да помогне, да даде предлози, но не може да го допре пластелинот. Потоа се менуваат улогите - ги покриваме очите на другото лице и тие прават снешко од своето парче пластелин. Првиот може да помогне вербално.

Заклучок:

- Наставникот ги прашува сите учесници за нивните впечатоци од задачата: што беше тешко, што помогна, што би го олеснило снешкото? Дали беше тешко да се дадат упатства, дали нешто може да помогне?

- Учениците можат да дадат одговори како што се:

- а) фактори на помош – чувство на допир, концентрација, поттик од пријател или наставник;
- б) фактори на попречување – ограничени можности за визуелна контрола, бучава, брзање или парче глина за моделирање што е премногу мало.

ЛЕКЦИЈА БР.12 | ДАЛИ ДОБРО СЛУШАМ?

Цели на учење: Работилницата „Дали слушам добро?“ ја подобрува вештината за активно слушање и комуникација преку вклучување на децата во вежби кои бараат фокусирано внимание, одговарање на вербални знаци и разбирање на важноста на почитувачката интеракција.

Кои компетенции се развиваат: P1, P2, S1, S2, S3

Материјали:

- Долга еластична лента доволна за да ги опкружи сите деца кога ќе се соберат
- Превез за очи (по една за секој ученик)
- Аудио рекордер

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Инструкции:

1. Поделете ги децата во парови.
2. Секој пар независно измислува прекар од еден збор за себе.
3. Заврзете ги очите на сите деца и нека стојат во ластикот, прекрстувајќи ги рацете и допирајќи ги рамената.
4. Децата се движат полека и внимателно во ластикот за да се дружат и да се мешаат.
5. Кога ќе им се даде знак, секое дете мора да го лоцира својот партнер со постојано изговарање на претходно договорениот прекар од еден збор. Откако ќе се совпаднаат, тие стојат заедно.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

1

10'

1. Паровите нека седнат тивко во тишина.
2. Побарајте од децата да ги затворат очите и внимателно да слушаат две минути на сите звуци околу нив.

Дискусија:

3. Какви звуци забележавте?
4. Дали е важно кој што слушал? Зошто или зошто не?

ГЛАВНА АКТИВНОСТ 2

10'

1. Паровите нека седнат со грбовите еден до друг. Едното дете зборува една минута за својот омилен цртан филм, додека другото слуша тивко. Потоа, тие ги менуваат улогите кога ќе бидат поттикнати.
2. Потоа, паровите нека седнат еден кон друг. Едното дете детално ја опишува својата омилена играчка една минута, додека другото слуша без да прекинува. Потоа, тие ги менуваат улогите.

Дискусија:

1. Дали беше полесно да се зборува кога се бевте еден позади друг или лице в лице? Зошто?
2. Зошто е важно внимателно да слушаме кога некој зборува?
3. Како можете да препознаете дали некој навистина ве слуша?

ГЛАВНА АКТИВНОСТ 3**5'**

1. Децата повторно седат едно спроти друго. Едното дете ја споделува својата омилена ужина, додека другото истовремено зборува за својот омилен пијалок.
2. Кога ќе добие инструкции, секое дете го повторува она што го споделил неговиот партнер.

Дискусија:

1. Како се чувствувате кога сакате да му кажете нешто на некого, но тој не слуша или не ве прекинува?
2. Што може да се случи ако прекинеме некого додека зборува?

ЗАВРШНА АКТИВНОСТ**10'**

1. Децата седат во круг. Наставникот ја започнува приказната со една реченица.
2. Секое дете ја додава следната реченица, внимателно слушајќи го претходно кажаното, за да ја одржи приказната логична или поврзана со претходно кажаното.
3. Снимете ја приказната на аудио уред и репродуцирајте ја на крајот.

РЕФЛЕКСИЈА**10'**

1. Кои активности ги направивме денес?
2. Како се чувствувавте за време на вежбите?
3. Што научивме за ефективното слушање?
4. Како можеме да ги користиме овие вештини за слушање во секојдневниот живот?

Заклучок:

Внимателното слушање е клучно за разбирање на другите, собирање важни информации и покажување почит. Прекинувањето или необрнувањето внимание може да ги натера другите да се чувствуваат нечуени и може да предизвика недоразбирања.

Основни знаци дека некој слуша

- Воспоставување контакт со очите
- Климање со главата или движење со главата
- Насмевка или покажување интерес
- Малку наведнување кон говорникот
- Постапување релевантни прашања

ДНЕВНИК

Име на активност: „Мојата рефлексја на слушање“

Материјали: Дневник или тетратка.

Инструкции:

Побарајте од учениците да напишат неколку реченици за она што го научиле за слушањето денес.

ЛЕКЦИЈА БР.13 | СТАНУВАЊЕ ПОДОБАР СЛУШАТЕЛ

Цели на учење: Идентификување стратегии за подобро слушање, разбирање на принципите на активно слушање, практикување емпатично слушање

Кои компетенции се развиваат: P1, P2, S1, S2, S3, L1

Материјали: Сценарија за слушање, листа за проверка Прилог_бр. 13

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

10'

Име на активност: Парови за слушање

Инструкции:

- Спојте ги учениците во парови и едниот ученик нека зборува за своето омилено хоби додека другиот слуша.
- Потоа, слушателот го повторува она што го слушал. Дискутирајте како се чувствувал кога бил внимателно слушан.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

15'

Име на активност: Вежба за активно слушање

Материјали: Сценарија за слушање, листа за проверка. Прилог_бр. 13

Инструкции:

Воведете вештини за активно слушање (на пр., воспоставување контакт со очите, кимање со главата, непрекинување).

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Име на активност: Зошто е важно слушањето

Материјали: Нема

Инструкции: Рефлектирај во круг:

- Како се чувствуваш кога некој навистина те слуша?
- Зошто слушањето е важен дел од комуникацијата?
- Како можеме да ги подобриме нашите вештини за слушање?

ДНЕВНИК

5'

Име на активност: Моменти на слушање

Материјали: Дневник или тетратка.

Инструкции: Учениците пишуваат за момент кога се почувствувале навистина сослушани и како тоа влијаело на нивните чувства и ситуацијата.

ЛЕКЦИЈА БР.14 | РАБОТЕЊЕ ЗАЕДНО СО ПОЧИТ

Цели на учење: Почитување на разликите и меѓусебно почитување

Кои компетенции се развиваат: P1, P2, S1, S2, S3, L1, L2

Материјали: Сопствените материјали на учениците од училиште (на пр. тетратки, пенкала, линијари, кутии за моливи).

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

10'

Име на активност: Заедничка основа

Инструкции:

- Учениците нека се поделат во парови и нека пронајдат три заеднички работи.
- Споделете ги овие со класот за да истакнете како дури и луѓе кои изгледаат различно можат да имаат заеднички интереси.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

15'

Име на активност: Највисоката и најсилната кула

Материјали: Сопствените материјали на учениците од училиште (на пр. тетратки, пенкала, линијари, кутии за моливи).

Инструкции:

- Поделете го класот во мали групи (околу 5 ученици во секоја).
 - Предизвикајте ја секоја група да изгради највисока и најстабилна можна кула користејќи само материјалите што ги имаат на своите бироа или во чантите.
 - Целта не е само да се победи по висина или стабилност, туку ефикасно да се соработува, да се слушаат меѓусебните идеи и да се почитуваат различните перспективи и предлози во текот на целиот процес. Додека работат, набљудувајте како меѓусебно комуницираат:
- Дали го вклучуваат придонесот на сите?
 - Дали ги делат задачите со почит?
 - Како се справуваат со несогласувања или спротивставени идеи?

Оваа задача поттикнува движење, активно учество и групна динамика на пореалистичен и емоционално ангажирачки начин - преминувајќи од хипотетичка кон практична соработка.

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Име на активност: Предности на соработката

Материјали: Нема

Инструкции: Додека училницата е сè уште во состојба на „пост-активност“, соберете ги учениците кои стојат во круг. Охрабнете ги да размислат за своето искуство користејќи ги следниве прашања:

- Како почитувањето на меѓусебните разлики ѝ помогна на вашата група да изгради подобра кула?
- Зошто е важно да се слушнат идеите на сите во групна средина?

Оваа рефлексивна им овозможува на учениците да го поврзат своето физичко искуство со основната вредност на часот - меѓусебно почитување.

ДНЕВНИК**5'****Име на активност:** Соработка со почит**Материјали:** Дневник или тетратка.**Инструкции:** Учениците пишуваат за време кога работењето со некој различен од нив довело до позитивен исход.

(Забелешка: Овој дел може да се прескокне во зависност од достапното време, бидејќи главната активност може да се продолжи подолго од предложеното времетраење.)

ЛЕКЦИЈА БР.15 | ГРАДЕЊЕ ПОЧИТ ВО ГРУПИ

Цели на учење:

Развивање вештини поврзани со комуникација, емпатија и решавање конфликти.

Развивање вештини поврзани со почитување на разликите и меѓусебно почитување

Кои компетенции се развиваат: P3, S1, S2, S3, L1, L2

Материјали: Картички со сценарија за почитување Прилог_бр. 15

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

10'

Име на активност: Почитувајте ги заветите

Инструкции: Побарајте од учениците да создадат завет за почитување кон своите соученици.

Тие пишуваат и споделуваат ветување за тоа како ќе покажуваат меѓусебно почитување во групните активности.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

15'

Име на активност: Почитувајте ги сценаријата

Материјали: Почитувајте ги картичките со сценарија Анекс_бр. 15.

Инструкции:

На учениците им се даваат сценарија што бараат меѓусебно почитување (на пр., работа на групна задача каде што мислењето на сите е важно). Тие дискутираат како би се справиле со овие сценарија за да одржат почитување кон сите вклучени.

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Име на активност: Почит во акција

Материјали: Нема

Инструкции: Рефлексија во круг:

- Како меѓусебното почитување влијае на тоа како работиме заедно?
- На кои специфични начини можеме да покажеме почит во нашата групна работа?

ДНЕВНИК

5'

Име на активност: Почитувачки постапки

Материјали: Дневник или тетратка.

Инструкции:

Учениците пишуваат за време кога меѓусебното почитување направило разлика во нивната групна работа или соработка.

ЛЕКЦИЈА БР.16 | НАШИТЕ ПОТРЕБИ, НАШЕТО ПОЧИТУВАЊЕ

Цели на учење: Работилницата „Нашите потреби - Нашето почитување“ се фокусира на концептот на разбирање и почитување на потребите, што може да се поврзе со неколку клучни животни компетенции: емпатија, критичко размислување, самосвест и меѓусебно почитување.

Кои компетенции се развиваат: P1, P2, P3, S1, S2, S3, L2

Материјали:

„Проверка на основните потреби“ Работен лист 1 од Прилог бр. 16 (копија за наставник)

„Различни и споделени потреби“ Работен лист 2 од Прилог бр. 16 (копија за наставник)

Една зелена карта означена со „ТОЧНО / Се согласувам“

Една црвена карта означена со „НЕТОЧНО / Не се согласувам“

Селотејп за фиксирање на картите на сидовите на начин што површината на картите е скриена

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: Исто и различно

Цели на учење: Да им се помогне на децата да ги препознаваат сличностите и разликите на почитувачки начин.

Инструкции:

- Учениците слободно се движат низ училницата. Наставникот дава предлог, како на пример:
 - “Најдете некој што има иста омилена храна како вас.”
 - “Најдете некој што има различно време за спиење.”
 - “Најдете некој што игра различна игра за време на одморот.”
 - “Најдете некој што зборува друг јазик дома.”
- По секоја рунда, паровите накратко ги споделуваат своите одговори едни со други. Можете да направите 3–5 рунди во зависност од времето.

Прашај:

- “Дали беше лесно или тешко да се најде некој различен од тебе?”
- “Што можеме да научиме од слушањето за искуствата на другите?”

Фокус на почитување: *Можеби имаме различни потреби или рутини, но секоја приказна е важна.*

ГЛАВНА АКТИВНОСТ 1

20'

Поставување

Залепете ја зелената картичка „ТОЧНО“ на едниот сид, а црвената картичка „НЕТОЧНО“ на спротивниот сид.

Како функционира

- Прочитајте една изјава од работниот лист за проверка на основните потреби 1. Прилог бр. 16
- Учениците се движат кон сидот што се совпаѓа со нивното мислење (се согласувам = зелена, не се согласувам = црвена)

Мини-дискусија по секоја изјава

- “Зошто ја одбравте оваа страна?”
- “Како оваа изјава може да се поврзе со основна човечка потреба?”
Означете го името на потребата (на пр., безбедност, одмор, признание) и подвлечете дека **основните потреби на сите заслужуваат еднакво почитување.**

ГЛАВНА АКТИВНОСТ 2

15'

Учениците седат во круг.

- прочитајте изјава од работниот лист 2 „Различни и споделени потреби“ (Додаток бр. 16).
- Оние кои се **согласуваат** стануваат; оние кои **не се согласуваат** остануваат седнати.

Групна рефлексција по неколку изјави

- “Кои потреби изгледаат универзални?”
- “Кои потреби се специфични за личноста? Можете ли да дадете примери?”
- “Кога некои потреби се разликуваат од нашите, какви почитувачки мерки би можеле да преземеме за да ги задоволиме и нивните и нашите потреби?”

Поттикнувајте фрази како што се „Можам да прашам како да поддржам“, „Можам да понудам простор“ или „Можам да слушам без осудување“.

ЗАВРШНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: Пронајдете го водачот/диригентот

1. Учениците седат во круг. Еден волонтер ја напушта просторијата (или му го врти грбот).
2. „Диригентот“ се избира тивко и почнува со нежни движења (плескање, вртење со рамената итн.). Останатите го отсликуваат диригентот со почит, чувајќи го идентитетот во тајност.
3. Волонтерот се враќа и се обидува да го забележи диригентот.
4. Ако диригентот е откриен, тој станува следниот погодувач.

Фокус на почитување: *Потсетете ги сите љубезно да се гледаат едни со други и да избегнуваат покажување или задевање - и говорот на телото може да покаже почит.*

ЗАКЛУЧОК

3'

Нагласи дека:

- **На секого му треба** храна, вода, одмор, безбедност, љубов и почит за да остане здрав.

- Некои потреби варираат во зависност од **возраста, здравјето, културата, верата или способностите.**
- **Меѓусебното почитување** значи препознавање и на заедничките и на единствените потреби на оние околу нас, прашување како можеме да помогнеме и вреднување на нивните одговор

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Предлог за споделување на глас или размислување тивко:

1. “Што направивме денес?”
2. “Како се чувствувавме за време на активностите?”
3. “Какво ново разбирање стекнавме за потребите и почитта?”
4. “Како можеме да го користиме ова разбирање во секојдневниот живот?”

ДНЕВНИК

Побарајте од учениците да завршат еден или двата предлози:

- “Една потреба што ја имам, а која можеби е различна од нечија друга, е...”
- “Покажувањето почит кон потребите на секоја личност ќе му помогне на нашиот клас преку...”

ЛЕКЦИЈА БР.17 | ВСЕЛЕНСКАТА СТАНИЦА

Цели на учење: Искуство во соработка; Градење групен дух и меѓусебно почитување

Кои компетенции се развиваат:

Материјали: Јаже – лист за ученици

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: Пристап до станицата

Инструкции:

* Врзете јаже за 2 оддалечени столчиња за да се растегне – висината зависи од возраста на вашите ученици.

*Објаснете им на учениците дека мора да го поминат овој животен кабел за да стигнат до вселенската станица, но не можат да го допрат. Тие можат да си помагаат едни на други, да им помагаат на другите да ги кренат нозете повисоко, да се охрабруваат едни со други, но никогаш да не го допираат јажето..

По активност - Самоевалуација:

*Оценете ја оваа активност од 10 (со вашите две раце)

*Зошто мислите дека ја правиме оваа

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

25'

Име на активност: Избор на опрема за преживување

★ Поделете ја групата во мали групи од 4-5 деца.

★ Секоја група добива список на вселенска опрема (на пр. вселенски костим, снабдување со кислород, алатки за поправка, вграден компјутер, дехидрирана храна, комуникациско радио итн.).

★ Нивната мисија: заедно да ги изберат 3-те најважни парчиња опрема за да се обезбеди преживување на екипажот, преку меѓусебно расправање и слушање.

★ Фасилитаторот ги набљудува размените и кооперативното однесување.

★ Секоја група ги презентира своите избори пред класот.

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Групна дискусија:

- Што ја олесни дискусијата?
- Што беше тешко?
- Како се справивте со несогласувањата?
- Кои алатки за позитивна дисциплина би можеле да помогнат во оваа ситуација?

ДНЕВНИК

* Што мислите дека е најефикасниот начин за заедничко решавање на проблем? Можете да изберете од таблата или да смислите други идеи.

* Нацртајте палец нагоре/палец надолу (или стрелки) за да означите што мислеле за активноста од денот.

ЛЕКЦИЈА БР.18 | РАБОТЕЊЕ ЗАЕДНО – МОЌТА НА СОРАБОТКАТА

Цели на учење: Работилницата „Работиме заедно - Моќта на соработката“ ги развива компетенциите на PSSL за соработка, комуникација, емпатија и благосостојба преку охрабрување на децата да работат заедно за да ги надминат предизвиците и да размислат за важноста на меѓусебната поддршка во секојдневниот живот.

Кои компетенции се развиваат: P2, P3, S1, S2, S3

Материјали:

- Големи листови хартија (еден по група)
- Материјали за бојење (боички, маркери, моливи)
- ливчиња хартија со едноставни парови што одговараат (на пр., лажица/виљушка, сонце/месечина, чорапи/чевли, четка за заби/паста за заби) видете Анекс_бр. 18

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: Пронајди го својот партнер (Игра на тивка комуникација)

Цел: Скрши го мразот и поттикни невербална соработка.

Инструкции:

- Подгответе картички или ливчиња хартија со едноставни парови што одговараат (на пр., лажица/вилушка, сонце/месечина, чорапи/чевли, четка за заби/паста за заби). видете Анекс_бр. 18
- Дајте му на секој ученик по една картичка и објаснете:
„Не можете да зборувате. Можете да користите само гестови и движење за да го пронајдете вашиот партнер.“
Учениците одат наоколу, обидувајќи се тивко да комуницираат и да го пронајдат својот партнер.

Разговор:

- Дали беше тешко да не се зборува?
- Како го пронајдовте вашиот партнер?
- Што ви помогна да соработувате во тишина?

Фокус на соработка: *Соработката не е само разговор - туку и забележување, разбирање и заедничка работа со почит.*

ГЛАВНА АКТИВНОСТ 1

15'

Име на активност : Предизвик за раце на помош

Цел: Искуsete како соработката помага во решавањето на предизвиците.

1. Учениците седат во круг. Наставникот ја поставува сцената:

„Замислете дека сте на голема прослава и дека вашата омилена храна е пред вас. Но, денес, ќе се обидете да јадете на начин што покажува колку моќна може да биде тимската работа!“

Наставникот го демонстрира „предизвикот“:

- Едната рака се држи зад грбот.
 - Другата рака е испружена напред и држена исправена (без свиткување на лактот).
2. Учениците се обидуваат да се „хранат сами“ користејќи само ја својата вкочанета рака.
- Оставете ги да пробаат неколку минути.
 - Ако ученикот сфати како да работи со партнер (хранејќи се еден со друг), охрабнете го да споделува.
 - Ако никој не најде решение, наставникот нежно покажува кооперативно хранење помагајќи му на ученикот до него.

Нагласи:

- Соработка значи **разгледување наоколу, нудење помош и отвореност за примање помош.**
- Поттикнете ги учениците да користат учтив јазик кога нудат или прифаќаат помош.

Водена дискусија:

- Што се случи кога се обидовте да јадете сами?
- Како заедничкото работење го промени резултатот?
- Како се чувствувате кога му помагавте на некој друг?
- Како се чувствувате кога ви беше помогнато?
- Што нè учи ова за тимската работа?

Фокус на соработка: *Понекогаш најдоброто решение не е да ги правите работите сами, туку да работите рамо до рамо и да си верувате еден на друг.*

ГЛАВНА АКТИВНОСТ 2

15'

Име на активност: Соработка во секојдневниот живот

Цел: Визуелизирајте и изразете соработка во реални ситуации.

1. Наставникот вели:

„Сега ќе се поделиме во мали групи и ќе покажеме како изгледа соработката во нашиот секојдневен живот.“

2. Поделете ги учениците во мали групи (4–5 ученици во секоја).

3. Зададете ѝ на секоја група по едно сценарио за илустрација:

Помагање дома (на пр., поставување маса, преклопување алишта за перење)

Охрабрување:

Охрабрување:

- Користете дијалог во цртежите (на пр., „Ќе ти помогнам!“ или „Ајде да го направиме ова заедно!“)

- Нагласете вклучување, споделување одговорности и почитувачка соработка. Користете дијалог во цртежите (на пр., „Ќе ти помогнам!“ или „Ајде да го направиме ова заедно!“) Нагласете вклучување, споделување одговорности и почитувачка соработка.

ЗАВРШНА АКТИВНОСТ

10'

Име на активност: Круг на тивка сила

Цел: Вежбајте ценење и позитивно засилување.

1. Застанете во круг.

2. Наставникот вели:

„Сега тивко ќе покажеме благодарност за тоа како секој од нас донесува нешто посебно во нашата група.“

Еден по еден, учениците кажуваат нешто љубезно за некој во групата **без да кажуваат имиња**. На пример:

о „Се восхитувам на тоа како некој често ги споделува своите материјали.“

о „Се чувствувам среќно кога некој вклучува други во своите игри.“

3. Ако другите се чувствуваат исто, тие тивко даваат палец нагоре или аплаудираат еднаш.

РЕФЛЕКСИЈА

10'

„Што научивме заедно?“ (5 минути)

Прашај:

- Што направивме денес?
- Како се чувствувавте кога другите ви помогнаа?
- Што научивте за заедничката работа?
- Како можеме да го искористиме овој вид соработка во училиште и дома?

ЗАКЛУЧОК

„Кога работиме заедно, работите што се тешки сами можат да станат лесни. Соработката е повеќе од помагање - тоа е слушање, доверба и исполнување на нашиот дел во групата. Без разлика дали станува збор за споделување, решавање на проблем или охрабрување на другите, сите имаме нешто да дадеме. Кога соработуваме, градиме посилни пријателства, семејства и заедници.“

ДНЕВНИК

Наслов: Моите помагачки раце

Побарајте од учениците да нацртаат или напишат краток одговор на еден или повеќе од овие предлози:

- „Времето кога му помогнав на некој беше...“
- „Еден пат некој ми помогна и се чувствував добро затоа што ...“

ЛЕКЦИЈА БР.19 | ГРАДЕЊЕ СОРАБОТКА

Цели на учење:

Разберете што е соработка и зошто е важна.
Идентификувајте корисни наспроти некорисни групни однесувања.
Вежбајте почитувачка комуникација и активно слушање.
Работете како тим за решавање проблеми и споделување задачи.
Покажете емпатија, трпение и вештини за решавање конфликти.

Кои компетенции се развиваат:

Материјали: градежни коцки, превези за очи

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: Ајде да го изградиме...

Инструкции: Ги делите учениците во тимови и им давате еднакви количини на одреден материјал, како што се градежни блокови. Потоа им давате нешто да градат со нив, како што е највисокиот замок. Оваа вежба развива вештини за комуникација и решавање проблеми.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

Име на активност: Минско поле

Материјали: Столици, топки или нешто за уредување на теренот, градежни блокови, превези за очи

Инструкции:

Наредете неколку пречки на едно поле и поделете ги учесниците во тимови. Учениците мора да поминат низ „минското поле“ со врзани очи, само со водство од нивните соиграчи. За да го прилагодите ова, можете да побарате од учениците да користат само одредени зборови или изрази. Вежба комуникациски вештини и самодоверба.

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Материјали: Нема

Инструкции:

Учениците седат во круг.
Учениците размислуваат за она што го научиле од денешниот час.
Изразуваат лични емоции и дискутираат како се чувствувале за време на активността.

На пр. Самоевалуација:

*Оценете ја оваа активност од 10 (со вашите две раце)

*„Зошто мислите дека ја правиме оваа активност?“

ДНЕВНИК

Материјали: Дневник или тетратка

Инструкции:

- Побарајте од учениците да напишат неколку реченици за тоа што научиле денес.
- Предлог: Нацртај лице со емоции

ЛЕКЦИЈА БР.20 | Упс!

Цели на учење: Покажување дека грешките се можности за учење
Признајте дека „Направив грешка“ е сосема различно од „Јас сум ѓубре“.

Кои компетенции се развиваат: P2, P3, S1, L1, I2, L3

Материјали: Материјали: хартија, моливи, картички за ученици

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: Кинески шепотења

Цели: Покажете дека грешките се природни, особено при комуникација, и дека е нормално да не се биде совршен.

Инструкции: Учениците стојат во ред. Наставникот му шепоти смешна реченица на првиот, кој се врти кон соученикот зад него и ја повторува сè додека не стигнат до последниот, кој ја кажува на глас.

Самоевалуација:

*Оценете ја оваа активност од 1-10 (со вашите две раце)

*„Зошто мислите дека ја правиме оваа активност?“

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

Име на активност: Историјата на познатите грешки

Инструкции:

Презентација на добро познати примери на грешки што довело до откритија или успеси (на пр. Томас Едисон и неговите обиди да ја измисли сијалицата; или грешки во математиката што довело до нови теории).

Групна дискусија: Што можеме да научиме од овие примери?

Заклучок: Колективна дискусија за важноста на гледањето на грешките како можности за учење и раст.

РЕФЛЕКСИЈА - ДНЕВНИК

15'

*Напишете го насловот на активността

*Напишете „Грешките се можности за учење и раст“.

*напишете или нацртајте грешка што веќе сте ја направиле и што сте научиле од неа.

*Нацртајте палец нагоре/палец надолу/палец надолу (или стрелки) за да означите што мислите за активността од денот.

*Сега можам ...

ЛЕКЦИЈА БР.21 | МОЖНОСТИ ЗА УЧЕЊЕ

Цели на учење: Сфаќање дека грешките се можности за учење

Кои компетенции се развиваат: S2, S3, L1, L3

Материјали: Картички „супермоќи“ за креирање (примери: „упорност“, „креативност“, „љубопитност“, „хумор“), листови и маркери, Прилог_бр. 21

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: Нацртај го она што го кажувам

Инструкции:

Во парови, еден ученик опишува едноставен цртеж (на пр. мачка, куќа) без да го покаже.

- Другиот ученик црта само врз основа на усниот опис.
- На крајот, тие го споредуваат цртежот со моделот.

Самоевалуација:

*Оценете ја оваа активност од 10 (со вашите две раце)

*„Зошто мислите дека ја правиме оваа активност?“

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

- ★ Како група, секој ученик раскажува грешка што ја направил неодамна или измислува некоја смешна.
- ★ Тие мора да ја поврзат оваа грешка со супермоќ (на пр.: „Го згрешив цртежот, но тоа ми даде супермоќ на упорност“).
- ★ Секоја група создава мини-стрип или постер со својата приказна и супермоќ.

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Презентација пред други групи на мини-стрипот или постерот

ДНЕВНИК

- ★ Создаваме „лична карта за грешка на суперхерој“ за себе за да ја чуваме (можеби мини-сертификат).
- ★ Нацртајте палец нагоре/палец надолу (или стрелки) за да означите што мислеле за активноста од денот.
- ★ Сега можам...

ЛЕКЦИЈА БР.22 | ПРИФАЌАЊЕ НА ГРЕШКИТЕ

Цели на учење: Прифаќување на грешките како можности за учење има за цел да развие начин на размислување за раст каде што неуспесите се гледаат како шанси за подобрување, а не како неуспеси. Овој пристап поттикнува отпорност, прилагодливост и подлабоко разбирање на концептите, што води кон поефикасно учење и решавање проблеми.

Кои компетенции се развиваат: S2, S3, L1, L3

Материјали: Грешка Бинго Аппеx_nº22, пенкала, уметнички материјали, постери

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

10'

Име на активност: Бинго Грешка

Подготовка: Пред часот, креирајте картички за бинго со мрежа од 5x5. Секое квадратче треба да содржи различен тип на грешка или искуство за учење. Видете Анекс_бр. 22

Вовед: Објаснете им на учениците дека секој прави грешки, а овие грешки се вредни можности за учење. Целта на оваа активност е да се препознаат вообичаените грешки што сите ги правиме и да се сподели како сме научиле од нив.

Играње на играта:

- Поделете ги картичките за Бинго и маркерите или пенкалата.
- Наведете ги различните видови грешки или искуства за учење од картичките.
- Кога ученикот ќе доживее грешка што се совпаѓа со онаа што е наведена, треба да го означи тоа поле на својата картичка.
- Поттикнете ги учениците да споделат кратка приказна или лекција што ја научиле од таа грешка додека ја оценуваат.

Победа во играта: Првиот ученик што ќе добие пет квадрати по ред (хоризонтално, вертикално или дијагонално) извикува „Бинго!“ и може да сподели повеќе детали за една или повеќе од грешките што ги означил. Продолжете ја играта сè додека повеќе ученици не добијат Бинго, што овозможува повеќе можности за споделување и размислување.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

15'

Име на активност: Музеј на грешки ¹⁰

Материјали: Уметнички материјали, постери.

Секој ученик размислува за грешка што ја направил (поврзана со училиштето или лична - без притисок да сподели нешто премногу лично).

На својот лист, тие цртаат мала слика што ја претставува грешката. Наслов: „Мојата грешка“

Треба да напишат кратко објаснување подолу: Што се случи? / Што научив од тоа?

РЕФЛЕКСИЈА

15'

¹⁰ Музеј на грешки | Проекти

Музеј на неуспех - Гете-институт Лос Анџелес - САД

Име на активност: "Тура во Музеј"

Поставете ги листовите низ просторијата (на клупи или на сид). Учениците прават брза „прошетка низ галеријата“ за да ги видат делата на другите (твко и со почит).

Прашања за рефлексija:

- Што научивте од секоја изложба?
- Како споделувањето на нашите грешки може да ни помогне да растеме како група?

ДНЕВНИК (ОПЦИОНАЛНО)**5'**

Име на активност: " Прославување на грешките "

Материјали: Дневник или тетратка.

Инструкции: Учениците пишуваат за неодамнешна грешка за која се горди што ја надминале и како таа ги направила подобар ученик.

ЛЕКЦИЈА БР.23 | ПОТТИКНУВАЊЕ НАСПРОТИ ПОФАЛБА

Цели на учење: Учениците ќе разберат што значи охрабрување и зошто е важно за личниот раст и односите со другите.

- Научете како да давате и примате позитивни повратни информации.
- Развиваат вештини за поддршка и мотивирање себеси и своите врсници.

Кои компетенции се развиваат: P2, P3, S2, S3, L1, L2, L3

Материјали: хартија, пенкало

Основни информации: И охрабрувањето и пофалбата се позитивни повратни информации, но охрабрувањето се фокусира на напорот и процесот, додека пофалбата се фокусира на исходот или квалитетите на детето. Охрабрувањето поттикнува начин на размислување насочен кон раст, додека пофалбата може да доведе до фиксен начин на размислување.

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: Летај, летај

Инструкции:

- Да застанеме во круг и да се движиме во една насока, кога ќе чуеат збор што нè претставува како поволни (добри), застанете на прстите на нозете со рацете горе.
- Кога ќе чуеат збор што нè прикажува како непослушни - се клекнуваме

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

Име на активност: "Синџир за охрабрување"

Инструкции:

- Учениците седат во круг.
- Наставникот започнува со давање комплимент или охрабрувачка фраза на еден ученик.
- Потоа тој ученик му пренесува друг комплимент или охрабрување на следниот ученик.
- Продолжете сè додека сите не дадат и не примат охрабрување.

Примери за фрази за охрабрување: ¹¹

- Сфати како да го направиш тоа.
- Успеа.
- Учиш како да ги врзуваш врвките за чевли. Минатата недела имаше проблеми да ги врзеш, но оваа недела го направи без проблем.
- Кажи ми како го направи.
- Гледам дека работиш напорно.
- Ова е тешко за тебе, но се држиш до него.
- Го преиспита својот ум и смисли нешто ново.
- Забележав како му помогна на твојот пријател.
- Продолжи да се обидува, стануваш подобар од ден на ден!

РЕФЛЕКСИЈА

15'

¹¹ Охрабрување наспроти пофалба за наставниците | Позитивна дисциплина

Дискутирајте со класот:

„Како се чувствуваат и кога даваат и кога добиваат охрабрување?“

- ○ „Зошто е важно да ги охрабруваме другите?“
- ○ „Како охрабрувањето може да ни помогне да решаваме проблеми или да се чувствуваме посреќни?“

ДНЕВНИК

Како се чувствував откако дадов охрабрување?

Среќен Горд Љубезно Друго: _____

ЛЕКЦИЈА БР.24 | Патишта до успех – Охрабрување еден на друг

Цели на учење: Работилницата „Патеки до успех - Охрабрување еден со друг“ се фокусира на упорност, самосвест, решавање проблеми, начин на размислување за раст и охрабрување.

Кои компетенции се развиваат: P2, P3, S1, S2, S3, L1, L2

Материјали:

- Работен лист за ученици: Приказни за напор и раст Прилог_бр. 24
- Отпад од хартија или стар весник, завиткан и врзан во „палка“
- Селотејп

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: Навивајте го Моето Име!

Инструкции:

1. Учениците седат во голем круг.
2. Еден по еден, секој ученик го пее своето име во три ритмички тактови додека плеска, на пр. „Та-ша-ун!“ (плескање-плескање-плескање).
3. Целата група веднаш го повторува истото извикување плус охрабрувачка фраза:
 - Ехо: „Та-ша-ун!“ (плескање-плескање-плескање) – „Го можеш ова!“
4. Продолжете додека не се прослави секој ученик.

Фокус на охрабрување: Уште од самиот почеток, името на секого се бодри, а потоа следува групна поддршка.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

Име на активност: Зошто се случи тоа? Како можеме да помогнеме?

Објасни:

1. “Денес ќе ги истражине успехите и неуспехите. **Ние** ќе разгледаме зошто работите се одвиваат онака како што се одвиваат и како охрабрувањето може да го промени резултатот.”
2. Поделете го класот во групи од по **четири лица**. Дајте им на секоја група по една приказна од **„Приказни за напор и раст“ од Прилог бр. 24**.
3. Прочитајте ја приказната на глас. Групите дискутираат за два предлози:
 - а. „Зошто овој студент успеа или се мачеше?“
 - б. „Кои зборови на охрабрување и постапки би можеле да им помогнат следниот пат?“
4. Говорник од секоја група ги споделува своите одговори - прво причината, а потоа охрабрувачкиот план.

Дискусија со целиот клас

- Кои навики ни помагаат да успееме во целите што ни се важни?
- Како можат пријателите, семејството или наставниците да нè охрабрат?
- Дали успехот секогаш значи да завршиме **први**? Зошто или зошто не?
- Ако навистина *сме дале се од себе*, дали е тоа успех - дури и без трофеј?
- Дали и возрасните можат да се соочат со неуспеси? (Наставникот накратко споделува личен пример.)

РЕФЛЕКСИЈА**15'****Име на активност: Штафета за охрабрување**

1. Учениците стојат во круг. Ставете ја залепената хартиена палка меѓу колената на првиот ученик.
2. Без да користат раце, учениците ја подаваат палката од колено на колено во кругот.
3. Правило: Додека подавате, кажете една кратка охрабрувачка фраза на следната личност (Примери за охрабрувачки фрази Анекс_бр. 24).
4. Ако палката падне, групата навива: „Ќе се обидеме повторно!“ и почнува одново - мерејќи се за да го соборат својот најдобар рекорд

ПРАШАЈ:

- Што направивме денес?
- Како влијаеше охрабрувањето врз нашата штафета?
- Што научивме за меѓусебната поддршка?
- Каде во секојдневниот живот можеме да ги користиме овие навики за охрабрување?

ДНЕВНИК

- “Еден чекор што можам да го направам оваа недела за да го зголемам мојот успех е...”
- “Денес научив дека охрабрувањето е важно затоа што ...”

ЛЕКЦИЈА БР.25 | Инспирација

Цели на учење: Таблите за инспирација, без разлика дали се за лични цели или дизајнерски проекти, можат да бидат ефикасни алатки за учење. Тие помагаат да се разјаснат целите, да се поттикне мотивацијата и да се подобри визуелното учење. Целите на учењето поврзани со таблите за инспирација честопати се фокусираат на развивање вештини за поставување цели, визуелна комуникација и креативно размислување.

Кои компетенции се развиваат: P3, S2, S3, L1, L3

Материјали: стари списанија, листови хартија од блок А3 за секој ученик, ножици, лепак, маркери

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

10'

Име на активност: На кого му се восхитувам?

Инструкции:

- Наставникот објаснува дека во животот на секој човек постојат луѓе кои имаат некакво посебно влијание врз нас, оние на кои им се восхитуваме и сакаме да ги имитираме. Наставникот може да даде пример за личност на која ѝ се восхитува.
- Учениците седат во круг и секој по ред именува една личност за која смета дека постигнала успех. Може да биде некој што му паѓа на ум во моментот (научник, актер, спортист, колега, литературен или филмски лик).

Дискусија: Што ги направило успешни и моќни?

Совет од наставникот: Секој што постигнал успех во животот, го постигнал преку сопствена работа, многу жртви, борба, труд и упорност.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

Име на активност: Одбор за расположение

Материјали: стари списанија, листови хартија од блок А3 за секој ученик, ножици, лепак, маркери

Инструкции:

Учениците разгледуваат списанија и од нив избираат фотографии, наслови, слики што би сакале да бидат вистинити за нив за 10-15 години. Ова може да биде, на пример, фотографија од град или земја каде што би сакале да живеат, фотографија од спортист доколку сакаат да бидат успешни во спортот итн. Ги лепат на големи парчиња хартија, ги украсуваат, го додаваат нивното име, можат да додадат информации што не можеле да ги најдат во списанијата, но би сакале да се случат во иднина.

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Име на активност: Кажете ми за себе

Материјали: Табли за расположение подготвени во претходната вежба

Инструкции: Учениците ги споделуваат своите размислувања за она што го создале. Започнува еден ученик кој е спремен, а потоа се движиме во насока на стрелките на часовникот. Секој избира барем една или две работи за споделување со другите, зборува за своите планови и соништа за иднината.

Заклучок:

- Наставникот ја сумира лекцијата и нè потсетува дека секоја цел што си ја поставуваме треба да стане наша насока кон која се движиме со мали чекори. Ја нагласува важноста на личната рефлексивност и посветеноста на одржливите практики.
- Учениците ги носат дома таблите за инспирација (табли за расположение) што ги подготвиле.

ДНЕВНИК**5'****Име на активност:** Мојам....**Материјали:** Нема**Инструкции:**

Наставникот бара од учениците да изберат една цел што сакаат да ја постигнат во блиска иднина и да ја запишат во нивните приватни дневници.

ЛЕКЦИЈА БР.26 | ПОЧИТУВАЊЕ НА РАЗЛИКИТЕ

Цели на учење:

- Помага на учениците да ја препознаат и почитуваат различноста
- Ја промовира инклузијата преку тимска работа.
- Негува емпатија и прифаќање во заедницата во училиницата.

Кои компетенции се развиваат: P3, S2, S3

Материјали:

- мала хартија или индексна картичка
- ист за бинго (Можете да ја користите оваа страница за креирање)¹²

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: Се за мене

Материјали: хартија, пенкало

Инструкции:

- Секој ученик добива мала хартија или индексна картичка.
- Тие пишуваат или цртаат три работи за себе:
 1. Едно нешто на кое сум горд
 2. Едно нешто што ме прави уникатен
 3. Едно нешто што сакам да го правам
- **Сподели**
 - Учениците се здружуваат и разменуваат картички.
 - Секој пар накратко споделува што научил еден за друг.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

Име на активност: „Најди некој што...“ Бинго

Материјали: Лист за бинго

Како се игра:

- Поделете работен лист или прикажете список
- Пронајдете некој кој:
 - Зборува друг јазик
 - Има различно омилено јадење од вашето
 - Носи очила
 - Има домашно милениче
 - Прославува различен празник
 - Сака различен спорт
- Учениците шетаат низ училиницата и им поставуваат прашања на соучениците за да пронајдат по еден за секое поле.

¹² Бесплатни и прилагодливи шаблони за бинго | Canva

- По 10 минути, прегрупирајте се и размислувајте.

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Прочитајте на глас кратка сликовница или приказна во која се претставени ликови кои се различни на некој начин (на пример, нови во некоја земја, со поинаков изглед или со посебен талент).

Дискусија:

- “Што беше различно кај ликот?”
- “Како се однесуваа другите кон него?”
- “Што би можеле да направиме подобро во реалниот живот?”

ДНЕВНИК

5'

Секој ученик украсува еден мал хартиен квадрат со цртежи или зборови што претставуваат нешто уникатно за него.

ЛЕКЦИЈА БР.27 | ПОЧИТУВАЊЕ НА РАЗЛИКИТЕ -" ДА ЖИВЕЕ РАЗЛИКАТА "

Цели на учење: Помогнете ни да разбереме дека сме различни и дека овие разлики се предност

Кои компетенции се развиваат: P2, P3, S2, S3, L1, L2

Материјали: Картонски листови исечени на парчиња од сложувалка (доволно големи за пишување на нив) Пенкала, моливи, фломастери, налепници

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: Што е посебно кај мене?

Инструкции: Сите ученици стојат во круг.

Секој ученик гласно кажува нешто уникатно за себе/неа (примери: „Зборувам два јазика“, „Имам брат близнак“, „Обожавам да цртам“).

Другите ученици креваат рака ако ја делат оваа карактеристика.

Варијација: Подавање предмет (како мека топка). Кој ја има, мора да каже што ја прави посебна пред да ја подаде на некој друг.

Клучна порака што треба да се пренесе:

Сите имаме нешто уникатно, а тоа е она што ја прави нашата група богата и интересна.

Само-Рефлексија

* Оценете ја оваа активност од 10 (со вашите две раце)

* „Зошто мислите дека ја правиме оваа активност?“

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

Име на активност: Сложувалка за класот

Процес:

Секој ученик добива парче од сложувалка. На своето парче, тие пишуваат или цртаат:

Што го прави различен (на пр. религија, страст, боја на кожа, вкусови, тешкотии...)

Што им се допаѓа кај другите кои се различни од нив.

Сите парчиња се составуваат на табла или сид за да формираат голема сложувалка за класот.

Дискусија:

- Како се чувствувате поради оваа загатка??
- Зошто е важно да се почитуваат разликите?
- Како разликите ја прават групата посилна?

РЕФЛЕКСИЈА

15'

- Заедно, напишете повелба за почитување на разликите во неколку едноставни реченици.
- Секој ученик потпишува или залепува симбол за да ја покаже својата посветеност.
- Поставете ја повелбата во училницата.

ДНЕВНИК

* Нацртајте палец нагоре/палец надолу/палец надолу (или стрелки) за да означите што мислат за активноста од денот.

* Сега јас можам....

ЛЕКЦИЈА БР.28 | ЉУБОПИТНОСТ

Цели на учење: Развивање критичко размислување, вештини за решавање проблеми, креативност, Почитување на разликите

Кои компетенции се развиваат: P2, p3, S2, S3, L1

Материјали: листови хартија А3 или поголеми за секоја група (5-6 лица), маркери во боја

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: Кулинарски спомени

Инструкции:

- Учениците седат во круг. Наставникот го замолува секој ученик да ги затвори очите и да ги слуша упатствата дадени од наставникот. Наставникот прашува:
- Замислете го вкусот на нешто кисело (што е тоа?)
- Замислете дека пробувате нешто луто (што е тоа?)
- Замислете го вкусот на нешто солено (што е тоа?)
- Замислете дека пробувате нешто горчливо (што е тоа?)
- Замислете дека јадете нешто благо (што е тоа?)
- Наставникот ги замолува учениците да ги отворат очите и ги охрабрува да ги споделат своите спомени, кои производи им паднале на ум за време на оваа задача.

Само - РЕФЛЕКСИЈА:

- → Оценете ја оваа активност од 10 (со вашите две раце)
- “Зошто мислите дека ја правиме оваа активност?”

Наставникот вклучува: она за што разговаравме е поврзано со она што ни се случи во животот, што пробавме, што доживеавме. Колку повеќе можности имаме да пробаме нови работи, толку повеќе сме љубопитни за светот, толку пошироки ќе бидат нашите хоризонти и толку повеќе ќе учиме.

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

Име на активност: Цвет на Љубопитност

Материјали: листови хартија за секоја група (5-6 лица), маркери во боја

Инструкции:

- Поделете го класот во групи (5-6 лица) – најдобрата опција за поделба е да одбројувате до 5 или на некој друг начин, така што учениците ќе бидат распределени во групи што е можно послучајно и поразновидно.
- Секоја група добива листови хартија (А3 или поголема големина) и маркери. На листот, учениците цртаат голем цвет со голем центар, бројот на ливчиња треба да одговара на бројот на луѓе во групата (секое лице може да нацрта две ливчиња за себе).
- Во центарот на цветот, учениците ги запишуваат заедничките карактеристики, на пр. сите имаат сини очи, сите носат панталони, никој нема домашно милениче итн. На ливчињата, секој пишува нешто што го разликува од групата со која работи, на пр. Јас сум единствено дете, не јадам домати итн. За да запишат некои свои карактеристики или карактеристика што е заедничка за сите, групата мора да разговара меѓусебно, да поставува прашања и да покаже интерес.

- Последната фаза од работата е да се смисли име за нивната група.

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Име на активност: Ајде да зборуваме за нас

Материјали: Постери со цвеќиња подготвени во претходната вежба

Инструкции:

- Постерите се лепат на таблата/сидот. Учениците не кажуваат кој постер кому му припаѓа, туку се обидуваат да погодат кој постер е создаден во која група врз основа на карактеристиките напишани во секој цвет.
- Следната задача е да ги прочитате карактеристиките на поединечните ливчиња и да ги пронајдете луѓето што ги запишале.

Заклучок:

- Наставникот прашува дали некој сака да ја сумира вежбата, што научил за себе и за другите.

Наставникот се осигурува дека ова е вклучено во заклучокот:

- Секоја активност што ја преземаме бара од нас да бидеме отворени кон другите.
- Не можеме ништо да постигнеме сами; само соработката, љубовта и посветеноста можат да нè доведат до целите што сме си ги поставиле.
- Сите сме различни едни од други и треба да ги користиме овие разлики како сила за соработка.

ДНЕВНИК

5'

Име на активност: Што ме изненади ...

Материјали: Нема

Инструкции:

- Наставникот ги замолува учениците да изберат една карактеристика за која претходно не помислиле дека ги карактеризира и да ја откријат по завршувањето на часот.

ЛЕКЦИЈА БР.29 | ФОКУСИРАЊЕ НА РЕШЕНИЈА

Цели на учење: Децата учат да пристапуваат кон проблемите со барање решенија наместо да бараат вина.

Кои компетенции се развиваат: P2, P3, S1, S2, S3, L1, L2

Материјали: мек папагал (стап за зборување или вреќичка за грав); табла со маркери

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

5'

Име на активност: „Папагал што зборува“

Инструкции: Го предаваме мекиот папагал (или палицата за говор или вреќичката за грав) и оној што го држи изразува како се чувствува денес.

На пример: Јас сум радосен што...

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

Име на активност: „Што можеме да направиме?“

Материјали: Нема

Инструкции:

1. Наставникот го чита проблемот на глас.
2. Одделението ги крена рацете и нуди различни идеи за решенија.
3. Наставникот ги запишува на таблата и охрабрува почитувачки предлози.

Пример за проблем бр. 1:

“Лина заборави да ги врати боичките што ги позајми, а сега друг ученик има потреба од нив.”

Прашај:

- Што може сега да направи Лина?“
- „Како двата ученика може да се почувствуваат добро?“

Пример за проблем бр. 2:

“Двајца студенти сакаат да бидат водачи на линијата во исто време.”

Прашај:

- “Можеме ли да најдеме фер начин да одлучиме?“
- “Како би можеле да го решат ова заедно?“

РЕФЛЕКСИЈА

15'

Наставникот прашува:

- “Како се чувствувавте кога работевме заедно за да најдеме решение?“
- “Дали е полесно кога бараме решение отколку да обвинуваме неког?“
- “Што можеме да направиме кога ќе се соочиме со проблем?“
- Напишете една реченица што ја паметите од часот.

ЛЕКЦИЈА БР.30 | ПОТВРДНА ПРИСТРАСНОСТ И КРИТИЧКО РАЗМИСЛУВАЊЕ

Цели на учење:

- Разберете што е потврдна пристрасност.¹³
- репознајте како пристрасноста кон потврдата може да влијае на нашите мислења за климатските промени.
- Научете начини да размислувате критички и да избегнувате пристрасност кон потврдување.

Кои компетенции се развиваат: P1, S2, L1, L2, L3

Материјали: Видео клипови/слики (опционално)

ВОВЕДНА АКТИВНОСТ

10'

Име на активност: Факт или мислење?

Инструкции:

• Учениците се редат покрај еден од сидовите во училницата, наставникот стои спроти нив. Им објаснуваме на учениците дека за момент ќе слушнат неколку реченици и дека нивна задача ќе биде да одлучат дали она што го слушаат е ФАКТ или МИСЛЕЊЕ. Ако веруваат дека реченицата што ја изговара наставникот е факт, стојат од десната страна на наставникот, а ако веруваат дека е мислење - од левата страна на наставникот.

Откако ќе се прочита секоја реченица и учениците ќе седнат на своите места, сите се враќаат до сидот и ја продолжуваме играта сè додека не ни смена реченици..

- 1) Вчера времето беше убаво.
- 2) Вчера не врнеше/ врнеше.
- 3) Високите луѓе играат одбојка подобро од другите.
- 4) Водата врие на 100 степени Целзиусови.
- 5) Зеленчукот е неопходен во човечката исхрана.
- 6) Математиката е здодевна.
- 7) Наставникот е секогаш во право.
- 8) Сите деца сакаат да одат на екскурзии.

• Седиме во круг и резимираме за што се работеше во играта. Наставникот повторно ги чита речениците и бара појаснување кога реченицата е факт, а кога е мислење (**субјективно/објективно?**). Што ги довело учениците во заблуда? Дали е лесно да се разликуваат фактите од мислењата во денешниот свет?

ГЛАВНА АКТИВНОСТ

20'

¹³ Адам Грант (2022) го опишува ова на следниов начин: „Потврдната пристрасност е извртување на фактите за да одговараат на вашите верувања“.

Име на активност: Разбирање на критичко размислување и пристрасност за потврда

Вовед

- апочнете со привлечно прашање: „Што мислите дека значи **критичко размислување**? Слушнете ги нивните одговори.
- Дали некогаш сте се запрашале дали она што некој ви го кажал е вистина? Како одлучувате дали е точно?"
- Објаснете дека **критичкото размислување** е **поставување прашања, внимателно размислување и донесување добри одлуки** врз основа на **докази**, наместо само веднаш да верувате во сè

Приказна или сценарио: Споделете едноставна приказна (или создадете сценарио) за ученик кој слуша две различни мислења, на пример, климатски промени:

- Еден вели: „Климатските промени се само мит.“
- Друг вели: „Климатските промени се предизвикани од луѓето“.
- Прашајте ги учениците во кое мислење е поверојатно да веруваат и зошто.

Видео/Слики (опционално): Прикажете кратко видео или презентирајте слики што спротивставуваат различни перспективи за климатските промени за да ја илустрирате потврдната пристрасност.

РЕФЛЕКСИЈА

10'

Дискутирајте како луѓето би можеле да ги игнорираат фактите што не се совпаѓаат со нивните верувања.

Објаснете: Пристрасноста кон потврдување може да ги наведе луѓето да ги отфрлат фактите што не ги поддржуваат нивните почетни верувања.

Совети за заклучок и критичко размислување

- Научете ги учениците како да избегнат конформативна пристрасност:
 - Размислувајте критички: Прашајте се: „Дали постојат докази што ги поддржуваат обете страни?"
 - Поставувајте прашања: „Од каде доаѓаат овие информации?"
 - Бидете отворени: Слушајте различни мислења и барајте факти.
- Нагласете дека разбирањето на различните гледни точки ни помага да ја дознаеме вистината.

ДНЕВНИК

5'

Прашања за само-РЕФЛЕКСИЈА:

- Можете ли да се сетите на момент кога подоцна сфативте дека верувате во нешто што не е вистина?
- Како можете да се осигурате дека ова е помалку веројатно да се случи во иднина?

КРЕИРАНО ОД:

*Sofia, Bulgaria, 107 Primary school "Khan Krum" <https://www.107ou.com/>

9, 17, 19, 23, 26, 29. óra

Roye, France, OGEC Jeanne D'arc Roye, <https://jeannedarcroye.com/>

6, 17, 20, 21, 27. óra

Szignum Iskola, Makó, Hungary, www.szignum.hu

1, 2, 3, 4, 5. óra

Kičevo, North Macedonia, OOU "Kuzman Josifoski-Pitu"

8, 12, 16, 18, 24. óra

Białystok, Poland, Szkoła Podstawowa nr 50 z Oddziałami Integracyjnymi im. Świętej Jadwigi Królowej Polski w Białymstoku <http://ww.sp50.bialystok.pl/>

7, 11, 25, 28, 30. óra

Porto, Portugal, Salesianos do Porto, <https://www.porto.salesianos.pt/>

10, 13, 14, 15, 22. óra

